

Protocol Dyslexie Gemini College Ridderkerk versie oktober 2018

Inleiding

Het Gemini College houdt zich aan het Protocol Dyslexie zoals dit vanuit de overheid in het Masterplan Dyslexie beschreven is:

(http://masterplandyslexie.nl/public/files/documenten/Protocol_dyslexie voortgezet_ond_erwijs.pdf)

Docenten worden door de remedial teacher gecoacht in de begeleiding van leerlingen met dyslexie.

Brugklasscreening

Tijdens de intake van klas 1 worden leerlingen genoteerd bij wie een vermoeden van dyslexie bestaat. Deze leerlingen worden in oktober van het eerste leerjaar uitgenodigd voor de brugklasscreening. Mocht daar, zo nodig na een bijlestraject, inderdaad een vermoeden uitkomen van dyslexie, dan verwijst de remedial teacher door naar de orthopedagoog voor een IQ-test en de evt. dyslexieverklaring. Het onderzoeksrapport en de eventuele verklaring worden op school met ouders en leerling besproken door de orthopedagoog, remedial teacher en indien mogelijk de mentor.

Incidenteel komt het voor dat op een later moment in de schoolcarrière een vermoeden van dyslexie ontstaat. In dat geval neemt de remedial teacher individueel een passend didactisch onderzoek af, eventueel gevolgd door een traject bij de orthopedagoog.

Remedial Teaching

De remedial teacher is voor leerlingen, ouders en docenten beschikbaar voor advies en in enkele gevallen begeleiding/bijles. Inzet van hulpmiddelen wordt door de remedial teacher samen met leerling en ouders afgestemd. Docenten worden geïnformeerd over de omgang met hulpmiddelen.

De remedial teacher nodigt alle dyslectische leerlingen 1x per schooljaar uit voor een voortgangsgesprekje. Soms ontstaan daar acties uit, bv. overleg met docenten over het normeren of spreiden van toetsen, verduidelijking van het beleid aan leerlingen en ouders, inzet van hulpmiddelen, enz.

In het examenjaar vindt er overleg plaats tussen de remedial teacher en het examensecretariaat over de aangepaste toetsing. Het examensecretariaat is verantwoordelijk voor het aanvragen en melden van bijzondere examens. De remedial teacher heeft vooraf met elke dyslectische examenkandidaat gesproken over de wensen m.b.t. de examens. Na het overleg met het examensecretariaat stuurt de remedial teacher een brief met de afspraken naar de ouders van de leerling.

Het Gemini College houdt zich aan de wettelijke regelgeving en richtlijnen zoals die te vinden zijn op www.examenblad.nl, waarop o.a. de brochure 'Kandidaten met een beperking' te vinden is.

De remedial teacher op het Gemini College is mevrouw Catharina Leeuwis, catharina.leeuwis@ozhw.nl, 0180-486953.

Dyslexiepas

De leerling krijgt via de remedial teacher een dyslexiepas waarop zowel de aangeboden faciliteiten staan als wat er van de leerling verwacht wordt. Zie bijlage 1.

De belangrijkste algemene faciliteiten zijn:

- Extra tijd. In algemene zin wordt 25% aangehouden die eerder in landelijke regelgeving was opgenomen; voor toetsweken en PTA's geldt op het Gemini College 15 minuten extra tijd bij een toets van 45 minuten en 30 minuten extra tijd bij een toets van 90 minuten.
- Aangepaste spellingnormering: zie richtlijnen in het Masterplan Dyslexie. Uitgangspunt is dat een leerling een diploma kan halen dat bij zijn niveau hoort en dat er bij de spelling een redelijke aanpassing in de normering wordt gedaan.

Hulpmiddelen

Ouders krijgen van de remedial teacher informatie mee over mogelijke hulpmiddelen (m.n. gebruik van een laptop als schrijfgerei en inzet van voorleesondersteuning) en over organisaties waar ouders terecht kunnen voor kennis en ondersteuning. Zie bijlage 2.

Ingesproken schoolboeken worden door het Gemini College vergoed in het kader van de regeling 'gratis schoolboeken'. Ouders declareren de factuur via de remedial teacher.

Voor gebruik van de meeste hulpmiddelen bij examens wordt als voorwaarde gesteld dat de leerling minstens 1 schooljaar gewend is aan het gebruik ervan. Ook moet het hulpmiddel opgenomen zijn in de handelingsgerichte adviezen in de dyslexieverklaring.

Vrijstellingen

Van gedeeltelijke of gehele vrijstelling voor Duits/Frans/Spaans kan sprake zijn na overleg met de remedial teacher conform de criteria in bijlage 3.

- Een gedeeltelijke vrijstelling houdt in dat bij een vreemde taal keuzes in huiswerk en toetsing gemaakt kunnen worden. Te denken is aan eenzijdige toetsing (bv. Frans-Nederlands), toetsing van relevante vaardigheden (bv. meer spreek-/luistervaardigheid en minder spelling/grammatica), vervangende opdrachten, enz. Dit is maatwerk.
- Een gehele vrijstelling houdt in dat de leerling een taal niet meer volgt. Voor de vrijkomende uren bij een gehele vrijstelling wordt in overleg met de schoolleiding een passende invulling gezocht. De afdelingsmanager is verantwoordelijk voor de registratie van deze gehele vrijstellingen in Magister door de leerlingadministratie en dat zo nodig de vrijstelling gemeld wordt bij de inspectie.

In beide gevallen betekent deze aanpassing dat de taal niet gekozen kan worden als eindexamenvak. De remedial teacher stelt hiervoor een brief op die namens de afdelingsmanager verstuurd wordt aan ouders. Ouders tekenen voor de consequenties van deze vrijstelling en voor de invulling van de vrijgekomen uren.

In de bovenbouw vwo is een 2^e vreemde taal verplicht en geldt in geval van vrijstellingen vanwege dyslexie wettelijke regelgeving. Dit kan ook voorkomen in de profielen die de school beschikbaar stelt in de bovenbouw van de havo en de mavo. In overleg met de decaan en de afdelingsmanager wordt een passend alternatief vak gekozen, conform het inrichtingsbesluit voor het voortgezet onderwijs artikel 26.

De school is niet verplicht om een vrijstelling te verlenen, maar is wel verplicht om binnen de eigen mogelijkheden de benodigde ondersteuning en evt. aanpassingen vorm te geven.

Het Gemini College wil met de inzet van algemene en specifieke faciliteiten en hulpmiddelen zo lang mogelijk voorkomen dat leerlingen een beroep moeten doen op gehele of gedeeltelijke vrijstelling. Op deze manier houden leerlingen opties open voor de profielkeuzes in de bovenbouw.

Bijlage 1

DYSLEXIEPAS

School : Gemini College
Schooljaar : onbepaald
Naam :

Faciliteiten:

- 25% meer tijd dan overige leerlingen voor dezelfde toets. Dit geldt niet voor het centraal examen, hier geldt een maximum extra tijd van 30 minuten.
- Bij de beoordeling van een toets wordt spelling niet meegerekend als het niet tot een toetsonderdeel behoort.
- Wanneer de spelling wordt getoetst, geldt de spellingnormering uit het dyslexieprotocol.
- Bij de zaakvakken kunnen moeilijke passages worden voorgelezen. Dit geldt niet voor het centraal examen.
- Een heldere kopie, een goede lay-out, een duidelijke drukletter en indien nodig een vergroting.
- Meegeven van geprinte/gekopieerde aantekeningen.
- Opdelen van taken in kleinere hoeveelheden indien nodig.
- Op initiatief van de docent kan een woordoverhoring mondeling worden herkanst.
- Voorleessoftware (Daisy/Kurzweil/Sprint/L2S/fictieboeken via www.aangepast-lezen.nl.) e.d.*
- Toetsen maken op de laptop met spellingcontrole (spellingcontrole uit spellingtoetsen)*
- Begrip en begeleiding van docenten.

** Deze mogelijkheid staat alleen op de pas indien van toepassing.*

Verantwoording van de leerling:

- Correct noteren van huiswerk.
- Zelf vragen om hulp.
- Plan je huiswerk
- Zorg voor afwisseling tussen huiswerk en ontspanning.
- Lees de tekst nog eens als je die niet meteen snapt.
- Controleer je werk of je niets vergeten bent.
- Pak 's avonds je tas in en controleer of je alle boeken, schriften en materialen in je tas hebt die nodig zijn.
- Zet een D (van dyslexie) bovenaan je toetsblaadje.
- Maak samenvattingen en gebruik daarbij schema's.

Ridderkerk, datum

C.E.J. Leeuwis, Remedial Teacher

INFORMATIE DYSLEXIE HULPMIDDELEN

Websites:

www.steunpuntdyslexie.nl -> informatie vanuit de oudervereniging Balans over o.a. dyslexie, hulpmiddelen en ervaringen/voorzieningen in het onderwijs.

www.lexima.nl -> uitgeverij van dyslexiehulpmiddelen: informatie over Daisyspelers, softwareprogramma's als Kurzweil en Sprint, lettertype Dyslexie e.d. en informatie over cursussen/instructies, regelgeving en vergoedingen.

www.L2S.nl -> uitgeverij van voorleessoftware L2S.

www.dedicon.nl -> school- en studieboeken bestellen -> bestellen van ingesproken schoolboeken en downloaden van gratis Daisy-software. Kosten voor de ingesproken boeken worden door school vergoed zolang de regeling 'gratis schoolboeken' bestaat.

www.passendlezen.nl -> op deze website worden lees-/literatuurboeken Nederlands en moderne vreemde talen online via Daisy-menu voorgelezen. Zelf meelesen met een boek. Op basis van een vrijwillige eigen bijdrage. Werkt het beste met Google Chrome. Ook beschikbaar als app 'Daisylezer'.

www.karaokelezen.nl -> Testversie van Dedicon met boeken voor jongeren vanaf ong. 15 jaar. Tekst verschijnt in het scherm met een voorleescursor, dus geen boek nodig. Werkt alleen met Google Chrome.

Leesliniaal -> een gekleurde liniaal om het contrast te vergroten of een liniaal die de letters vergroot. Via verschillende websites en boekhandels te verkrijgen.

www.wrts.nl / www.teach2000.nl / www.woordjesleren.nl : websites om woordjes, zinnen en begrippen te overhoren in alle talen, incl. voorleesfunctie. Wel de spelling controleren!

www.beterspellen.nl / www.beterrekenen.nl / www.beterontleden.nl : gratis websites om spelling, rekenen en ontleden te oefenen en te onderhouden.

Z.O.Z.

Dagelijkse schoolpraktijk:

Spellingproblemen: algemene faciliteiten* en bij achterstand van meer dan 2 jaar inzet van laptop met spellingcontrole mogelijk.

-> leerlingen zorgen voor usb-sticks waarop gemaakte proefwerken ingeleverd worden bij de docent.

Leesproblemen: algemene faciliteiten* en bij achterstand van meer dan 2 jaar inzet van voorleessoftware mogelijk.

-> ingesproken schoolboeken voor Daisy/Kurzweil/Sprint/L2S. Aparte daisyspeler of gebruik van laptop. Bij Kurzweil moet het digitale woordenboek en de internetverbinding uitgezet worden tijdens toetsen.

-> toetsen laten voorlezen kan alleen door Kurzweil, Sprint of L2S in te zetten. Docenten leveren de toetsen in Word of PDF op usb-stick aan. De leerling zorgt zelf voor usb-sticks.

-> als Kurzweil, Sprint of L2S ingezet wordt, kan de leerling met gebruik van koptelefoon/oortjes het getypte werk ook laten voorlezen.

-> Bij gebruik van een laptop kan het lettertype Dyslexie aangeschaft worden. Toetsen kunnen in Word op stick worden aangeleverd en door de leerling in het lettertype dyslexie gezet worden.

Zowel lees- als spellingachterstand van meer dan 2 jaar: Bovenstaande kan gecombineerd worden.

Examen

Standaard wordt extra tijd geboden (30 minuten). Als het lettertype (Arial 12) te klein is, kan gebruik gemaakt worden van een leesliniaal die in de examenzaal klaar ligt.

De hulpmiddelen die leerlingen minstens een jaar voor het examen thuis en/of op school gebruiken, mogen ook op het examen gebruikt worden. Er bestaan Daisy-examens, Kurzweil-examens en PDF-examens waarbij de antwoorden ingetypt kunnen worden.

* extra tijd, soepelere normering spelfouten, aantekeningen mee op papier, stof zo nodig in stukjes verdelen, in overleg mondeling overhoren, lettertype Arial 12.

Vrijstellingen

In algemene zin wordt een verzoek voor een (gedeeltelijke of gehele) vrijstelling door de remedial teacher beoordeeld op grond van de cijfers, het sociaal welbevinden, de inzet en het toekomstperspectief van de leerling. Hierbij worden de voorwaarden in acht genomen zoals hieronder beschreven.

De remedial teacher neemt de zienswijzen van de docenten/ouders/leerling en evt. het advies van de orthopedagoog mee in haar advies aan de afdelingsmanager.

vmbo

Op grond van de wet op het voortgezet onderwijs kan een leerling op het vmbo vrijstelling aanvragen voor één van de moderne vreemde talen (uitgezonderd Engels).

Op het Gemini College Ridderkerk geldt dat een eventuele vrijstelling in het vmbo minimaal in kan gaan per leerjaar 2, periode 2.

N.B. Op het Gemini College is dit alleen van toepassing op de mavo (VMBO Theoretische Leerweg). In het VMBO Basis/Kader wordt naast Engels geen andere vreemde taal aangeboden.

havo / vwo

De eisen voor de onderbouw havo en vwo zijn strenger dan voor het vmbo.

De leerling moet de taal volgen. Een gedeeltelijke vrijstelling (zie omschrijving in het protocol) is wel mogelijk.

voorwaarden

1. De leerling moet in het bezit zijn van een dyslexieverklaring.
2. De leerling moet voor minimaal twee talen onvoldoende staan en er moet sprake zijn van een kans op doubleren alléén door de cijfers op de vreemde talen.
3. De leerling moet voldoende inzet hebben getoond, de geboden faciliteiten hebben benut (extra tijd, inzet van hulpmiddelen, enz., zie dyslexiepas) en onevenredig veel tijd kwijt zijn aan het leren voor het vak waarvoor vrijstelling aangevraagd wordt.